

บันทึก

เรื่อง การขอการควบคุมตัวผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๖๔
(ปัญหาการนับระยะเวลาควบคุมในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราว)

กรมตำรวจได้มีหนังสือ ที่ มท๐๕๐๓/๙๑๘๙ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมศุลกากรได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ กค ๐๖๐๕/๑๓๕๕๔ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ ทาหรือกรมตำรวจกรณีเกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากร เมื่อผู้กระทำความผิดที่ไม่ประสงค์จะระงับคดีในชั้นศุลกากรถูกส่งตัวให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี จึงเกิดปัญหาว่า ในการส่งตัวผู้กระทำความผิดให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีนั้น พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวไว้ได้เพียงใด กรมตำรวจได้พิจารณาแล้วมีความเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของกรมศุลกากรในเรื่องอำนาจการควบคุมและให้ประกันตัวผู้ต้องหาของเจ้าหน้าที่ศุลกากร แต่แตกต่างกันอยู่ในเรื่องการนับระยะเวลาควบคุม ซึ่งกรมศุลกากรมีความเห็นว่า วันที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราว โดยจะมีประกันหรือไม่ก็ตาม ไม่ถือว่าผู้ต้องหาตกอยู่ในฐานะถูกควบคุมแต่ประการใด จึงไม่นับวันที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราวรวมเป็นระยะเวลาควบคุม ส่วนกรมตำรวจมีความเห็นว่า การนับวันควบคุมต้องนับวันที่ผู้ต้องหาถูกจับมาควบคุมไว้จนถึงวันที่ให้มีประกันตัวไปรวมเข้าด้วย แม้ผู้ต้องหาจะถูกจับมาและให้มีประกันตัวไปในวันเดียวกันก็ต้องถือว่าผู้ต้องหาถูกควบคุมมาแล้ว ๑ วัน โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้ต้องหานั้นจะถูกควบคุมมาครบ ๒๔ ชั่วโมงหรือไม่

ปัญหาเรื่องนี้ กรมตำรวจได้ทาหรือไปยังกรมอัยการ และได้รับคำตอบจากกรมอัยการว่า วันที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราวให้พ้นจากการควบคุมย่อมไม่นับเป็นวันควบคุมเต็มวัน โดยมีเหตุผลดังนี้

๑. ในการคำนวณระยะเวลาควบคุม ต้องนับวันเริ่มควบคุมรวมคำนวณเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

๒. วันควบคุมถัดจากวันเริ่มควบคุม ต้องเป็นระยะเวลาหนึ่งวันเต็มจึงจะนับเป็นหนึ่งวัน ทำนองเดียวกับผู้ต้องหาคำพิพากษาให้จำคุก ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๑ วรรคสาม^๑ บัญญัติให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด มิใช่ให้ปล่อยตัวในวันครบกำหนด และไม่ถือว่าวันที่ถูกปล่อยตัวเป็นวันที่ถูกจำคุกด้วย

^๑ มาตรา ๒๑ ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก ให้นับวันเริ่มจำคุกรวมคำนวณเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ถ้าระยะเวลาที่คำนวณนั้นกำหนดเป็นเดือน ให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน ถ้ากำหนดเป็นปี ให้คำนวณตามปีปฏิทินในราชการ

เมื่อผู้ต้องหาคำพิพากษาถูกจำคุกครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด

๓. ในวันที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราว ย่อมไม่ถือว่าเป็นวันที่ถูกควบคุมเพราะมิได้ถูกควบคุมเต็มวัน ตามนัยเหตุผลที่กล่าวใน ๒ และจะใช้วิธีคำนวณนับตามที่กล่าวใน ๑ ก็ไม่ได้ เนื่องจากมิใช่วันเริ่มควบคุมและมีการควบคุมต่อเนื่องในวันต่อไป

๔. การนับวันที่ถูกปล่อยชั่วคราวเป็นวันควบคุมด้วย ชัดต่อเหตุผลหลายประการดังต่อไปนี้

๔.๑ ถ้าเป็นการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีสัญญาประกัน สัญญาประกันย่อมมีผลใช้บังคับในวันนั้นจะแบ่งเป็นชั่วโมง นาทีไม่ได้ เมื่อในวันนั้นสัญญาประกันมีผลใช้บังคับก็เรียกไม่ได้ว่าวันนั้นมีการควบคุม ในทางกลับกันถ้าถือว่าวันนั้นเป็นวันควบคุมการปฏิบัติตามสัญญาประกันโดยให้มีผลปล่อยตัวผู้ต้องหาไปก็จะกระทำมิได้

๔.๒ ถ้าเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวในตอนเช้า แต่พอตอนบ่ายนายประกันขอถอนสัญญาประกันส่งตัวผู้ต้องหาคืนพนักงานสอบสวน ก็จะไม่ถือว่าผู้ต้องหาถูกควบคุมเป็น ๒ วัน คือ เวลาก่อนปล่อย ๑ วัน กับเวลาที่ถูกควบคุมใหม่อีก ๑ วัน ทั้งที่อยู่ในวันเดียวกันนั้นย่อมเป็นไปได้

๔.๓ สรรพคดีอาญาทั้งปวงที่ถูกฟ้องศาล จะต้องหักวันควบคุมออกจากโทษจำคุก หรือปรับอย่างน้อยคดีละหนึ่งวัน เพราะมีการจับก็จะต้องมีการควบคุมแม้ผู้ต้องหาจะถูกปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันในวันเดียวกับวันที่ถูกจับก็ตาม เป็นการขัดกับหลักปฏิบัติ

กรมตำรวจได้พิจารณาแล้ว ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของกรมอัยการการันระยะเวลาควบคุมนี้เห็นว่าถ้าเปรียบเทียบกับการันระยะเวลาจำคุกแล้วประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑^๒ ให้นับวันเริ่มจำคุกรวมเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง ดังนั้น ในการันระยะเวลาควบคุมก็น่าจะต้องนับวันเริ่มควบคุมรวมเข้าด้วย แม้จะได้ให้ประกันตัวไปในวันเดียวกันมิฉะนั้น ย่อมเป็นผลร้ายแก่ผู้ต้องหาในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกจำคุก เพราะมีอาจหักวันที่ถูกคุมขังออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษาได้ เช่น กรณีที่ผู้ต้องหาถูกจับกุมควบคุมเวลา ๐๑.๐๐ น. และได้ปล่อยตัวชั่วคราวไปเมื่อเวลา ๒๓.๐๐ น. เป็นต้น หากไม่ถือว่าผู้ต้องหาถูกควบคุมในวันนั้นย่อมทำให้ผู้ต้องหาเสียเปรียบเป็นอย่างมาก ดังนั้น กรมตำรวจจึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจและกรมอัยการ) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ผู้ต้องหาที่ถูกจับนั้นย่อมถือได้ว่าถูกควบคุมตัวแล้วนับแต่เวลาถูกจับกุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๒๑)^๓ โดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๓ มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้

ในระหว่างสืบสวนและสอบสวน ฉะนั้น หากผู้ต้องหาหลบหนีการควบคุมของเจ้าพนักงานในระหว่างนั้น ไม่ว่าจะถูกควบคุมมาแล้วถึงเวลา ๒๔.๐๐ น.ของวันเริ่มควบคุมหรือไม่ก็ตาม ผู้ต้องหาผู้นั้นย่อมมีความผิดฐานหลบหนีไประหว่างที่ถูกคุมขังตามอำนาจของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙๐^๕ ด้วยเหตุนี้ ในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราวในวันเริ่มควบคุมหรือในวันอื่นถัดจากวันเริ่มควบคุม จึงต้องถือว่าการควบคุมในวันดังกล่าวเป็นการควบคุมตามกฎหมายตามนัยเหตุผลดังกล่าว แต่อย่างไรก็ดี การควบคุมตามกฎหมายกับการนับระยะเวลาควบคุมเป็นกรณีที่แตกต่างกัน ซึ่งจะถือหลักเกณฑ์อย่างเดียวกันไม่ได้ ในการคำนวณระยะเวลาควบคุมนั้น แม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะมีได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ก็ต้องนับทำนองเดียวกับการนับระยะเวลาจำคุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑^๖ เพราะในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกจำคุก วันควบคุมนี้โดยปกติจะต้องหักออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง^๗ ดังนั้น หลักเกณฑ์การคำนวณระยะเวลาควบคุมจึงเป็นดังนี้

๑. ในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราวในวันเริ่มควบคุมก่อนถึงเวลา ๒๔.๐๐ น.^๘ ของวันนั้น ก็ไม่นับวันนั้นเป็นวันควบคุมหนึ่งวัน

๒. ในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมต่อเนื่องในวันต่อไป และถูกปล่อยตัวชั่วคราวในวันหลังนั้น

๒.๑ ต้องนับวันเริ่มควบคุมรวมคำนวณเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง เช่นเดียวกับการนับวันเริ่มจำคุก เพราะในวันนั้นมีการควบคุมตามกฎหมายจนถึงเวลา ๒๔.๐๐ น. ของวันเดียวกัน

๒.๒ วันควบคุมถัดจากวันเริ่มควบคุม ถ้าจะนับเป็นหนึ่งวัน จะต้องมีการควบคุมตามกฎหมายครบ ๒๔ ชั่วโมงหรือหนึ่งวันเต็ม เช่นเดียวกับการนับวันจำคุกที่ถัดจากวัน

(๒๑) “ควบคุม” หมายถึงการควบคุมหรือกักขังผู้ถูกจับโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในระหว่างสืบสวนและสอบสวน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ มาตรา ๑๙๐ ผู้ใดหลบหนีไประหว่างที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาลของพนักงานอัยการของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๗ มาตรา ๒๒ โทษจำคุกให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษา แต่ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ ก่อนเวลา ๒๔.๐๐ น. ยังไม่ถึงวันใหม่ ในทางกฎหมายอาญา วันใหม่เริ่มตั้งแต่เวลา ๒๔.๐๐ น. ตามประกาศนับเวลาในราชการ พ.ศ. ๒๔๖๐ และประกาศวิธีนับเวลาในราชการ พ.ศ. ๒๔๗๑

เริ่มจำคุกตามคำพิพากษา ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑ วรรคสาม^๔ บัญญัติให้ปล่อยตัวผู้ต้องคำพิพากษาในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด โดยถือว่าวันจำคุกจะต้องนับหนึ่งวันเต็ม และไม่ถือว่าวันที่ถูกปล่อยตัวเป็นวันจำคุก ฉะนั้น จึงไม่นับวันที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราวเป็นวันที่ถูกควบคุม เพราะไม่ได้ถูกควบคุมเต็มวัน

ดังนั้น ในการคำนวณระยะเวลาควบคุมนั้น หากผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราวในวันเริ่มควบคุมก่อนเวลา ๒๔.๐๐ น. ของวันนั้น ก็ไม่นับวันนั้นเป็นวันที่ถูกควบคุม แต่ถ้าหากผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราวในวันควบคุมวันอื่นถัดจากวันเริ่มควบคุม ก็ไม่นับวันที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราวเป็นวันที่ถูกควบคุม เพราะไม่ได้ถูกควบคุมเต็มวัน

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๖๕

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑